

UČNI NAČRT PREDMETA / COURSE SYLLABUS

Predmet:	Kronološki sistemi poznega latena od Iberskega polotoka do spodnjega Podonavja
Course title:	Chronological systems of Late La Tène period from the Iberian peninsula to the lower Danube

Študijski program in stopnja Study programme and level	Študijska smer Study field	Letnik Academic year	Semester Semester
Primerjalni študij idej in kultur, doktorski študij 3. stopnje	Tisočletja med Jadranom in Podonavjem	Brez letnika	/
Comparative studies of ideas and cultures, doctoral study 3 rd level	Millenia between the Adriatic and the Danube	Not specified	/

Vrsta predmeta / Course type splošno izbirni / general elective

Univerzitetna koda predmeta / University course code: 16

Predavanja Lectures	Seminar Seminar	Vaje Tutorial	Klinične vaje work	Druge oblike študija	Samost. delo Individ. work	ECTS
60	30				90	6

Nosilec predmeta / Lecturer: Izr. prof. dr. Anton Velušček

Jeziki / Languages: **Predavanja / Lectures:** slovenščina, angleščina / Slovenian, English
Vaje / Tutorial: /

Pogoji za vključitev v delo oz. za opravljanje študijskih obveznosti:

Priporočljivo je vsaj pasivno znanje nemškega, angleškega, italijanskega in francoskega jezika.

Prerequisites:

At least a passive understanding of German, English, Italian, and French is recommended.

Vsebina:

Ustrezni kronološki sistemi so pogoj za relativno in absolutno časovno opredelitev zaključenih najdiščnih celot (npr. grobov, zakladnih najdb, naselbinskih objektov in zaključenih skupkov, vodnjakov) in arheološkega gradiva, ki ga na podlagi najdiščnega okolja ni mogoče ožje datirati (to so npr. vodne najdbe, detektorske najdbe iz naselbin in najdbe iz neohranjenih grobnih celot). Obstoječi kronološki sistemi poznega latena se med seboj razlikujejo glede števila časovnih stopenj, njihovega poimenovanja, vsebine in absolutne starosti. Posebna pozornost bo posvečena predstavitvi arheoloških virov, ki so na voljo za izdelavo relativnokronoloških stopenj. Za določitev absolutne kronologije pa pridejo v poštev razen redkih dendrokronoloških datumov zlasti nekateri uvoženi predmeti (npr. rimski

Content (Syllabus outline):

Adequate chronological systems are indispensable for relative and absolute determination of closed-find complexes (e.g., graves, hoards, settlement objects and closed complexes, and wells) and archaeological material that cannot be closely dated based on its find environment (e.g., water finds, metal detector finds from settlements, and finds from unpreserved grave groups). The existing chronological systems differ in the number of phases, their names, their content and absolute age. Special attention will be paid to presenting the archaeological sources available for creating relative chronological phases. To determine absolute chronology, rare dendrochronological data as well as some imported objects (e.g., Roman republican coins, pottery, silver and bronze vessels), archaeologically recognizable historical events (e.g., the capture of Alesia in

republikanski novci, keramika, srebrne in bronaste posode), arheološko oprijemljivi zgodovinski dogodki (npr. osvojitve Alezije v Franciji) ter potopljene ladje.

Uvoženi predmeti (npr. srebrne in bronaste posode) omogočajo tudi medsebojno vzporejanje kronoloških sistemov poznega latena na prostoru od Iberskega polotoka do spodnjega Podonavja.

1. Kronološki sistemi poznega latena:

- zgodovina raziskav;
- arheološki viri;
- relativna kronologija;
- absolutna kronologija;
- kontinuiteta in diskontinuiteta;
- lokalni, regionalni in nadregionalni kronološki sistemi.

2. Regionalni kronološki sistemi:

- Iberski polotok, južna Francija, severna Italija, jugovzhodne Alpe, hrvaško-srbsko Podonavje, spodnje Podonavje.

3. Medsebojno vzporejanje regionalnih kronoloških sistemov poznega latena.

4. Nadregionalni kronološki sistem.

France), and shipwrecks can be used. Imported objects (e.g., silver and bronze vessels) enable parallelization of the chronological systems of the Late La Tène period from the Iberian Peninsula to the Lower Danube.

1. Chronological systems of the Late La Tène period:

- History of research
- Archaeological sources
- Relative chronology
- Absolute chronology
- Continuity and discontinuity
- Local, regional, and supra-regional chronological systems

2. Regional chronological systems:

- Iberian Peninsula, southern France, northern Italy, south-eastern Alps, Croatian-Serbian Danube basin, Lower Danube

3. Parallelization of regional chronological systems of the Late La Tène period

4. Supra-regional chronological system

Temeljni literatura in viri / Readings:

- Božič, D. 1981. Relativna kronologija mlajše železne dobe v jugoslovanskem Podonavju. Arheološki vestnik 32: 315-347.
- Božič, D. 1999. Die Erforschung der Latènezeit in Slowenien seit Jahr 1964. Arheološki vestnik 50: 189-213.
- Božič, D. 2008. Late La Tène-Roman cemetery in Novo mesto. Ljubljana.
- De Marinis, R. 1986. L'età gallica in Lombardia (IV – I secolo a.C.): risultati delle ultime ricerche e problemi aperti. V: Atti del 2° Convegno Archeologico Regionale, Como: 93-173.
- Duval, A., J.-P. Morel in Y. Roman ur. 1990. Gaule interne et Gaule méditerranéenne aux IIe et Ier siècles avant J.-C.: confrontations chronologiques. Paris.
- Feugère, M. in C. Rolley ur. 1991. La vaisselle tardo-républicaine en bronze. Dijon.
- Guštin, M. 1991. Posočje. Posočje in der jüngeren Eisenzeit. – Ljubljana.
- Luik, M. 2002. Die Funde aus den römischen Lagern um Numantia im Römisch- Germanischen Zentralmuseum. Mainz.
- Martin-Kilcher, S. 1998. Gräber der späten Republik und der frühen Kaiserzeit am Lago Maggiore: Tradition und Romanisierung. V: Bestattungssitte und kulturelle Identität, Köln: 191-252.
- Rustoiu, A. 1997. Fibulele din Dacia preromană (sec. II î.e.n. – I e.n.). București.

Cilji in kompetence:

Eden glavnih pogojev za prepoznavanje zgodovinskega razvoja prazgodovinskih skupnosti, ki mu v poznem latenu daje značilen

Objectives and competences:

One of the main conditions for recognizing the historical development of prehistoric communities (characterized by romanization in

pečat romanizacija, je ustrezna časovna opredelitev najdb in najdišč, ki naj bi jo omogočali različni kronološki sistemi. Trenutno stanje raziskav na tem področju je tako, da imamo sicer na voljo precej različnih sistemov, ki pa so med sabo nezdružljivi, pogosto zgrajeni na zgrešenih predpostavkah in v marsičem dokazljivo napačni.

Cilj predmeta je poglobljena in kritična seznanitev z obstoječimi kronološkimi sistemi poznega latena na prostoru od Iberskega polotoka prek južne Francije, severne Italije in jugovzhodnih Alp do spodnjega Podonavja, z arheološkimi viri, ki so na voljo za izdelavo relativne in absolutne kronologije, in z načinom izdelave novih, ustrežnejših regionalnih kronoloških sistemov, kot tudi nadregionalnega kronološkega sistema.

the Late La Tène period) is adequate age determination of finds and sites, made possible by various chronological systems. The actual state of research in this research field involves several different systems. These are not compatible and are often constructed on false suppositions; in some points they are demonstrably wrong. This course provides a thorough and critical familiarity with the existing chronological systems of the Late La Tène period from the Iberian Peninsula, across southern France, northern Italy, and the south-eastern Alpine region, to the Lower Danube, and presents the archaeological sources available for carrying out relative and absolute chronologies along with a method of construction of new regional chronological systems as well as a supra-regional chronological system.

Predvideni študijski rezultati:

Znanstveni članek.

Intended learning outcomes:

Scientific article.

Metode poučevanja in učenja:

Oblike dela:

- Frontalna oblika poučevanja
- Delo v manjših skupinah oz. v dvojicah
- Samostojno delo študentov
- e-izobraževanje

Metode (načini) dela:

- Razlaga
- Razgovor/ diskusija/debata
- Delo z besedilom
- Proučevanje primera
- Igra vlog
- Druge vrste nastopov študentov
- Reševanje nalog
- "Terenske vaje" (npr. obiski podjetij)
- Vključevanje gostov iz prakse

Learning and teaching methods:

Types of learning/teaching:

- Frontal teaching
- Work in smaller groups or pair work
- Independent students work
- e-learning

Teaching methods:

- Explanation
- Conversation/discussion/debate
- Work with texts
- Case studies
- Roleplay
- Different presentation
- Solving exercises
- Field work (e.g. company visits)
- Inviting guests from companies

Načini ocenjevanja:

Krajši pisni izdelki
Daljši pisni izdelki
Javni nastop ali predstavitev
Končno ocenjevanje (pisni/ustni izpit)
Drugo

Delež (v %) /
Weight (in %)

70
20
10

Assessment:

Short written assignments
Long written assignments
Presentations
Final examination (written/oral)
Other

Reference nosilca / Lecturer's references:

- Achino, K. F., B. Toškan in A. Velušček 2017. Potentiality of intra-site spatial analysis and post-depositional processes: a Slovenian case study Resnikov prekop. Prilozi Instituta za arheologiju u Zagrebu 34: 83-99.
- Čufar, K., W. Tegel, M. Merela, B. Kromer in A. Velušček 2015. Eneolithic pile dwellings south of the Alps precisely dated with tree-ring chronologies from the north. Dendrochronologia 35, no. [1]: 91-98.
- Tolar, T. in A. Velušček 2016. Comparing different sampling methods in order to reconstruct plant economies at the eneolithic lake dwelling site Stare gmajne, Slovenia. Documenta Praehistorica 43: 413-420.
- Toškan, B., K. F. Achino in A. Velušček 2020. Faunal remains mirroring social and functional differentiation?: the Copper Age pile-dwelling Site of Maharski prekop (Ljubljansko barje, Slovenia). Quaternary international 539: 62-77.
- Toškan, B., K. F. Achino in A. Velušček ur. 2020. Depicting the past of Balkan and Apennine peninsulas between Neolithic and Bronze Age: artefacts and ecofacts as means of functional differentiation and social stratification. Quaternary international 539.
- Turk, J. in A. Velušček 2013. Multidisciplinary investigations of the pile-dwellings at Ljubljansko barje (Slovenia). Quaternary international 294: 183-189.
- Velušček, A. 2014. Absolutna kronologija slovenskega neo- in eneolitika: prispevek za razpravo. V: Absolutno datiranje bronaste in železne dobe na Slovenskem. Znanstvena založba Filozofske fakultete: Narodni muzej Slovenije: 629-644. Ljubljana.
- Velušček, A. 2017. Kronološki odnos med lasinjsko kulturo in kulturo keramike z brazdastim vrezom v severovzhodni Sloveniji. Arheološki vestnik 68: 9-84.
- Velušček, A. 2016. Schatzkammer Pfahlbauten: das Laibacher Moor in Slowenien. V: 4.000 Jahre Pfahlbauten: 107-109. Ostfildern.
- Velušček, A. 2013. Datiranje arheološkega najdišča Maharski prekop na Ljubljanskem barju. Arheološki vestnik 64: 367-396.
- Velušček, A. ur. in avtor 2011. Spaha. Opera Instituti Archaeologici Sloveniae 22. Ljubljana.
- Velušček, A. ur. in avtor 2009. Koliščarska naselbina Stare gmajne in njen čas: Ljubljansko barje v 2. polovici 4. tisočletja pr. Kr. Zbirka Opera Instituti archaeologici Sloveniae 16. Ljubljana.
- Velušček, A. ur. in avtor 2006. Resnikov prekop, najstarejša koliščarska naselbina na Ljubljanskem barju. Ljubljana. Velušček, A. ur. in avtor 2004. Hočevarica: eneolitsko kolišče na Ljubljanskem barju. Zbirka Opera Instituti Archaeologici Sloveniae 8. Ljubljana.
- Velušček, A. in K. Čufar 2014. Kolišča na Ljubljanskem barju. Zbirka Opera Instituti archaeologici Sloveniae 30: 39-64. Ljubljana.
- Velušček, A., B. Podpečan, T. Tolar, B. Toškan, J. Turk, M. Merela in K. Čufar 2018. Črnelnik in Devce, novoodkriti najdišči iz bakrene dobe na Ljubljanskem barju Arheološki vestnik 69: 9-68.
- Velušček, A. in T. Tolar 2017. Vrhunski izdelek s predilnega vretena. Preteklost pod mikroskopom: naravoslovne raziskave v muzeju. Narodni muzej Slovenije: 77-81. Ljubljana.